

A repülő hajó

mesejáték az azonos című ukrán népmese alapján¹

Deres Péter első éves dramaturgia szakos hallgató. A megtalált ukrán mesét lendületes módon alakította a maga szájze szerint. A történet tisztaságát és szépségét azok fogják szeretni, akiknek például a magyar Gagyí gazda című mese félkegyelmű főszereplőjének „kegyelmi történetét” olvasva is összeszorul a szívük. A nagy létszámú, vegyes korosztályú csoporttal dolgozó, látványt kedvelő, igényes rendezők és koreográfusok biztosan kedvüket fogják lelteni ebben a lírával teli történetben, melyet klasszikus diákszínházi formákat alkalmazva ültetett át színpadra a szerző. Az is lehet, hogy a művészeti alapiskolák műsorválasztási gondjait enyhíti majd a „totális színház” kölyökváltozatára lehetőséget adó forgatókönyv.

Szereplők

Mika
Szása
Pása
Öreg
Hangvillám
Sipirc
Csillagszem
Hordógyomrú
Szárzortorkú
Jégcsapó
Karabély
Csevapcsicsa király
Fondü
Borsika

Népség, katonaság, a király vendégei és szolgálai,
valamint egy „élő” kutya (Kalóz)

1. jelenet

Sötét. Egyetlen reflektor világít meg egy rúd tetején lengő zászlót. Grieg Peer Gynt-jének nyitánya hallatszik. A könnyedén szálló dallamra a bárka felől egyre erősödő horkolás válaszol. A zene ütemekre esik szét, és két ütem között a horkolás a zene ritmusában megismétli az előző ütemet. Fokozatosan világosodik. Hátról átvilágítható, fehér vászon. A színpad közepén halászbárka áll – oldalán gondosan kiterített hálók száradnak. Néhány csáklya sorban a bárka oldalának döntve. A horkolás mostan-

ra már teljesen elnyomta a zenét. Mikor már zeng az egész színpad, hosszú vakkantás hallatszik; mire a horkolás megszűnik. Szuszogás; az ébredés hangjai, sőt látjuk is az ébredő nyújtózó karjait. Egyszerre bozontos kiskutya bukfeneczik ki a bárkából, és ugatva kiszalad a színpadról. Egy kamaszforma fiú egyenesedik fel, kábán körbekémlél, majd feltápáskodik, és kiszáll a bárkából. Pendelyben van, a fején zsebkezdőből kötött sapka. A bárka mögé baktat, hallani, ahogy mosakodik

MIKA Jahahahaj! De hideg! (Rövidnadrágban, csíkos matröztrikóban tér vissza; körbekémlél miközben a haját törölgeti) Kalóz! Hé, Kalóz! Ej, te, csavargó! Hova tűntél már megint? (Keresi a kutyát, benéz a bárkába is) Azt hiszed, túljársz az eszemen? (Kis, összecukható széket vesz ki a bárka belsejéből, aztán egy vödröt meg egy zsák krumplit – nagy hórukkollással. Leül, és elkezd hámozni a krumplit. Közben folyton karattyol) Hallom a hangod, hékás! No, szép dolog, mondhatom: kiugraszteni az embert az ágyból, aztán meg eliszkolni. Az igazi tengerész nem tenne ilyet. Hallod? (Dorgálón) Ha nem jössz elő, nem viszlek tengerre. (Vakkantás kintről) Jól van, kis Kalóz, ne haragudj rám, hogyne vinnélek én magammal. Megyünk ám, utazunk. Holnap reggel. Vagy inkább holnapután. Nagyot kalandozunk a szigetek között. Kikötünk az egyik partján, káka-madarat lövünk, és sárga kiflit eszünk hozzá. (Suttogva, mintha nagy titkot árulna el) Hát azt meg kell hámozni, hékás, mint a kolompért! Lehántjuk a héját, mmmm, oszt belül olyan édes, mint a méz. Hahó, kerülj elő, csibész! (Abbahagyja a krumplihámozást, kis hálodarabot vesz ki a bárkából – afféle lepkehálót) Holnap elutazunk, hékás, gyere, fogjunk halat az útra! (A távolból vakkantás válaszol)

2. jelenet

Két fiú jön oldalról. Az egyik magas, nyurga, a másik meg kicsi, köpcös. A magas elegáns, fehér tengerészöltönyben van, válláról aranyszínű síp lóg. Fején kapitányi kalap, a kezében látszó. Az alacsonyabbik egyszerű matrözruhában, nyakában hatalmas, kerek iránytűvel. Fején csákó

SZÁSA (a magas) Mika! Hé, Mika! Hol ez a féleszü?

¹ Ld. az eredeti mesét az xx. oldalon!

PÁSA Nézd, bátyó, kolompért hámozott. Itt kell lennie a közelben.

SZÁSA *(félrerúgja a krumplisvödröt)* Jaj, ez a kótyagos! Nézd ezt a nyomorult teknőt. Micsoda szín ez? Gesztenyebarna! El tudod képzelni? Gesztenyebarna a kék óceánon! *(Finnyásan fogdossa a kiterített hálót. Közben Pása felvesz néhány krumplit, és rágcsálni kezdi)* Hiába, akinek nincs ízlése, nem való tengerre. Hé, Mika, gyere elő azonnal!

Mika jön, talpig vizesen, egy nagy lapulevéllal törli magát. A kutya nincsen vele. Mika lepkehálójában egy kis hal fickándozik. Szása fintorog

MIKA Szása!... Pása... Nem szoktatok ilyenkor idejönni.

SZÁSA Nem is maradunk sokáig, öcskös. Búcsúzni jöttünk.

PÁSA Holnap utazunk.

SZÁSA Mégpedig egyenesen öfelségéhez, Csevapcsicsa királyhoz. *(Mindketten szertartásosan meghajolnak)*

MIKA Hisz én tudtam. Én mindig tudtam, fiúk, hogy egyszer elhív titeket maga a király. Jaj, de boldog vagyok! Végre hivatalt kaptok.

SZÁSA Féleszü! Nem hallottál a királyi rendeletről?

MIKA Honnan hallottam volna? Egyedül vagyok itt, mint héjában a makk.

PÁSA *(pecsétes papírt húz elő, skandálva olvassa)* Öfelsége, Csevapcsicsa király, Buké és Kurkuma uralkodója közhírré téteti, hogy minden élő és holt jelenjen meg nála a Szent Kuglóf napi villásreggelin. Öfelsége ekkor adja férjhez a leányát, Borsika kisasszonyt, mégpedig azon úrfinak, aki repülő hajón érkezik az ünnepélyre. Ám a gyalogszerrel közlekedőknek feje vétetik, s dinnyeként – desszert gyanánt – felszolgáltatik! Itt következik még a menü: hideg sült forró kocsonyával, cukros galóca s egyebek. Aláírás, pecsét.

MIKA Borsika és forró kocsonya! Hej, Kalóz, ha ezt hallanád! S hogy illatozik ez a levél! Jaj, bátyus, vigyetek magatokkal!

SZÁSA Ugyan mit keresnél ott, te halagyú? Azt képzeli tán az úrfi, hogy Borsika boldogan az ölébe omlik?! Szedegesd inkább a hálóidat naphosszat, Ikrakirály!

MIKA Én akkor is elmegyek.

PÁSA Eljön, bátyus, hallod?

SZÁSA *(hahotázva)* Jöjjön inkább a rontás.

PÁSA A rontás, hehe. *(Mindketten el)*

3. jelenet

MIKA *(egyedül)* Elmegyek, el én. Holnap indulok! Mit holnap; most azonnal! Tíz lépéssel a bátyáim előtt fogok járni. És út közben tán még egy repülő hajó is

kerül. *(Mindenféle kacatot dobál ki a bárkából)* Niné, megvagy már te is. *(Egy kopott „garabonciás-kabátot” kotor elő, ami tele van aggatva kitüntetésekkel)* Jó, öreg tengerészkabát, apánké volt. *(Tovább keresgél. Hajlott szemüveget tesz az orrára)* Készen is volnánk. Öfelsége Alsóbálnaházy Mika közhírré téteti..., minden élő és holtak..., elindul Borsika kisasszony kezéért... *(Egy vakkantás hallatszik. Mika kirohan)* Kalóz, hé, Kalóz, merre vagy kutyaházi?

4. jelenet

„Forgószínpad” forgatja ki az első három jelenet bárka-díszletét. Esteledik. Most kisebb-nagyobb köveket, kagylóhéjakat látunk a színpadon. A háttérfüggöny mögött kivehető a bárka megvilágított, fekete sziluettje. Dörög az ég. Mika jön oldalról – nagykabátjában

MIKA Nem félni, nem félni. Az eső is csak víz. A tengeren még rosszabb lesz, ha majd jönnek a nagy hullámok. Nem félni! Ez nem is igazi vihar. Csak az Atyuska rázza nagy kabátját, és a zsebéből gyöngyök peregnek. De niné, egy emberalak! *(Az egyik kagylóhéj mögül két meztelen láb kandikál ki.)* Adjon az Atyuska! *(Az alvó arcát nem látjuk, csak azt, hogy a lábaival vakarózik. Mika hangosabban)* Adjon az Atyuska minden jókat! *(Öreg, szakállas ember tápáskodik fel – csodálatos jelenés: az öreg úgy jelenik meg, mint a kagylóból kilépő Vénusz)*

ÖREG *(szürke lepelben van)* Hová, boldoglelkű?

MIKA Öfelségéhez, Csevapcsicsa királyhoz, Szent Kuglóf napi villásreggelire De így pendelyben ugyancsak megázik öregapám. Fogja a kabátom! *(Ráteríti)*

ÖREG Köszönöm, fiacskám, de már nem esik.

MIKA *(csodálkozva)* Csakugyan. De hát az előbb... mintha dézsából...

ÖREG *(legyint)* No, hát a világ már csak ilyen. Mondod, a királyhoz mész.

MIKA *(büszkén)* Villásreggelire!

ÖREG Aztán van-e hajód, ami elrepít?

MIKA Jaj, hogy lenne! Nincs olyan csodás szerkezet mifelénk, de talán a szomszéd országba' se.

ÖREG *(töpreng)* Nincs, az biztos. No, de eszünk-e valamit, boldoglelkű?

MIKA Van jófajta halam. Szép, kövér keszeg. *(Előveszi a halat)* Igaz, hogy csak egy darab, de azt öregapámnak adom szívesen.

ÖREG Ej, boldoglelkű! Nézd csak meg a másik zsebedet is. *(Mika egy nagy pontyot húz elő a másik zsebéből)*

MIKA Az áldóját! Biztos beleugrott út közben a zsebbe. E' mán ebéd! De hogy sütjük meg? Vizes a fa.

ÖREG Dörgöld meg a pontyot négyszer, boldoglelkű! *(Mika dörgöli a halat, aztán egyik tenyeréből a másikba kapkodja)*

MIKA Híjj, forró, mint a kemence.

ÖREG Addsa csak! *(Mefogja a sült halat. Kis darabokat tör le a fiúnak)* Hát etetnem kell, téged, mint valami porontyot?! *(Falatoznak)* Repülő hajó? Kemény dió. Van-e valami gondolatod, boldoglelkű?

MIKA Nekem ugyan nincs. *(Nagyon töpreng)* Tán, ha vedret kötnénk egy nagy madár lábára?!

ÖREG Meglátjuk. No, dőlünk hátra, boldoglelkűm, oszt úgy gondolkodjunk. *(A nagy kagyló mögé fekszenek; két oldalt csak a lábuk látszik ki. Zene, közben a háttérfüggöny mögött látható, hogy hatalmas szárnyai „nőnek” a bárkának: az öreg sziluettjét látjuk, ahogy felerősíti a szárnyakat, és felvonja a hajó vitorláját. Mikor elkészül; eltűnik, és a háttérfüggöny lehull. Mindeközben a színpadon mindketten nagyban vakargatják a kikandikáló lábukat)*

5. jelenet – ugyanott

ÖREG *(feltápáskodik, rázza Mikát)* Ébredj, boldoglelkű! Sietnünk kell.

MIKA *(tápáskodik)* Olyan erősen gondolkodtam, hogy elaludtam. Mégse jutott eszembe semmi. Jaj, Borsika királykisasszony, fejem a cipellődhöz gurítják!

ÖREG No, nem kell úgy sápítózni. Fennmarad az a fej. *(Hátra mutat, a szárnyas hajó felé)*

MIKA Rozsdás vasmacska a mélyben! Átaludtam magam Csodaországba?

ÖREG *(sürgeti)* Az igaz, hogy a fél napot átaludtad. De most sietni kell; holnap van a Szent Kuglóf ünnepe. Mika fiam, szedd a bocskorod!

MIKA Honnan tudja a nevemet, öregapám? Micsoda bűbajos ember kend?

ÖREG Ej, no, vagyok, aki vagyok, csak siessünk! *(Elhelyezkednek a hajóban)*

6. jelenet

A hajó megemelkedik; Mikáék utazása alatt végig ebben a helyzetben lesz: azaz kb. fejmagasságban a színpad felett. A színpad elején és a hajó mögött álló kövek megelevenednek: cikáznak a hajó körül, mint kisebb-nagyobb meteoritok; esetleg gyurmával dobálják a hajó oldalát. (Látványos lenne, ha a hajó „szárnyait” valamilyen szerkezet segítségével valóban lehetne mozgatni.) Egy-egy ilyen „becsapódásnál” Mika rémülten felkiálthat

MIKA Jaj, apó, mindjárt elsüllyedünk!

ÖREG Kapaszkodj erősen!

MIKA Mik ezek, apó?

ÖREG Égkövek, fiam: esőcsepp és porszem, felhő darabja meg villámszilánk.

Ahogy elül a „vihar”, Mika és az Öreg fáradtan törrülgetik a homlokukat. Egyszer csak Mika felkiált

MIKA Odanézzen apó, mifene bogár az? *(Oldalról egy hatalmas, kajla fülű alak kúszik be, egyik fülét folyamatosan a földhöz tapasztva)*

ÖREG Ó, igen nagy hatalmú ember az. Hangvillámnak hívják. Száz mérföldről meghallja a lepkeszárny suhogását. *(Az Öreg szavaira Hangvillám felkapja a fejét, és a hajó felé kékkel, integet)*

HANGVILLÁM Ide, ide, nagy madár! Én is oda tartok, ahová ti. Vigyetek magatokkal! *(Mikáék ledobnak egy kötélletrát, Hangvillám bemászik a hajóba)* Tisztelettel, Hangvillám.

7. jelenet

Lepkék „szállnak” be a színpadra. Utánuk lepkehálóval szökdécsel egy nagy tappancsos figura. A lepkek elsöknének előre

MIKA Haha, ezt ugyan jól becsapták!

ÖREG Ne hidd; csak játszik a lepkekkel. Ha akarja, a süvítő szelet is megelőzi, olyan gyors.

HANGVILLÁM Mert hogy ő Sipirc! Személyesen.

MIKA *(lekiabál)* Hé, Sipirc, jössz-e mivelünk Csevapcsicsa királyhoz? Lesz futóbab is meg tyúkláb, medvetalp!

SIPIRC Hohó, hisz éppen oda készülök! *(Közben Sipirc többször körülfutja a hajót)*

ÖREG No, akkor lassítson, hogy fel tudjuk venni.

SIPIRC *(felmászik a létrán)* Köszönöm, hát, csak elfáradok néha én is.

8. jelenet

Sötétedik. Csillagok tánca: zseblámpával, esetleg foszforeszkáló ruhában. Mikáék most a csillagok fölött repülnek

MIKA Szép este van. Mintha pislogna az ég. És ott az a csillag, nézzétek, sokkal fényesebb a többinél!

HANGVILLÁM *(titokzatosan)* Pedig nem is csillag az, csak Csillagszem.

SIPIRC Úgy világít a szeme, mint a gyémánt.

HANGVILLÁM És olyan éles, mint a sasé.

MIKA Nem vitás, köztünk a helye. Hahó, Csillagszem, akarsz-e látni kristálytermeket, hófehér gyöngyöket?

CSILLAGSZEM *(esetleg aranyszínű maszkban)* Még inkább bennük Borsika kisasszonyt.

SIPIRC No, szállj csak be mihozzánk. Sipirc! *(Csillagszem felmászik a létrán)*

9. jelenet

Hajnalodik. Mikáék az óceán fölött repülnek. Koreográfia: a tenger élőlényei; mintha a tenger mélyét látnánk, közel a fenékhez, ahova már alig-alig hatol le a fény. Néhány gyerek a vállán hozza a követ, pirosposztag Hordóhasút. Eljátsszák, ahogy Hordóhasú csónakja ringatózik a vízen

MIKA No, ez amolyan tengeri embernek tűnik. Ott van a fején a matrózsapka. Ezt már csak felvesszük. Ki fia-borja ez, öregapám?

ÖREG Ő a híres Hordógyomrú. Vigyázni kell vele: négy mázsát nyom, és ha megéhezik, az utolsó szegig felfalja a hajót.

MIKA *(átkiabál Hordógyomrúnak)* Hé, hó, Hordógyomrú! Szállj át mihozzánk!

HORDÓGYOMRÚ Hej, ha bírnék. De olyan gyenge vagyok a sok koplalástól.

HANGVILLÁM No, hiszen. Fogadni mernék hogy most kebeleztet be egy fél bálnát.

HORDÓGYOMRÚ Csak egy felet?! Hát megőrült kend? Akkor már rég éhen haltam volna.

SIPIRC Hova tartol, bátyó?

HORDÓGYOMRÚ A cipóimat viszem Csevapcsicsa király villásreggelijére. Még melegek. *(Rövid cipótánc)*

CSILLAGSZEM Mi is a királyhoz megyünk. Elvisszünk téged is!

HORDÓGYOMRÚ Bizony jó volna az. De hát van-e valami ennivalójuk? Merthogy lassan reggelizni kéne.

ÖREG Majd csak akad valamicske. *(Hordógyomrút nagy nehezen átbukfenceztetik a hajóba)*

10. jelenet

Napfelkelte. Sivatag fölött repül a kis csapat. Koreográfia: kaktusztánc. Fény: a szikrázó Nap sugarai

CSILLAGSZEM Nézzétek, barátaim, valaki fekszik a kenyérfák alatt.

SIPIRC Káprázol. Nincs ott senki.

HORDÓGYOMRÚ Azért azokat a kenyérfákat megvizsgálhatnánk.

MIKA Nem tévedsz, Csillagszem; csakugyan fekszik ott valaki.

HANGVILLÁM Emberféle lehet; hallom a hajszájai hajladozását.

MIKA Jaj, még elpusztul az a szerencsétlen. Apó, ugye felvesszük? *(Leengedik a horgonyt. Sipirc leereszkedik a létrán, és az ájult Száraztorkút beemeli a hajóba. Száraztorkú ébredezik)*

HORDÓGYOMRÚ Biztos nagyon éhes. Látszik rajta; olyan kis sovánka. Látod, jóember, én is majd elfogyok az éhségtől!

ÖREG *(Varázsmozdulatokat végez a kezével vagy egy kis fiolából vizet csöppent Száraztorkú homlokára. A többiek lélegzetvisszafojtva figyelik)* Ébredj, Száraztorkú!

SZÁRAZTORKÚ Már az angyalok között vagyok? *(Az öregnek)* Atyácskám, merre találok a Paradicsomkert soha ki nem apadó kútját?

ÖREG Ébredj, Száraztorkú!

SZÁRAZTORKÚ *(Felébred; körbenéz; Sipirc inni ad neki)* Köszönöm. Tényleg majdnem szomjan haltam.

CSILLAGSZEM Ha velünk jössz Csevapcsicsa király villásreggelijére, annyit ihatsz, amennyit csak akarsz.

SZÁRAZTORKÚ Mézsör is lesz?

HANGVILLÁM Mit mézsör? Száz akó bor, és ugyanannyi – buborékkal!

SZÁRAZTORKÚ Mit késlekedünk még? Ho-or-gonyt fe-el! *(Felhúzzák a horgonyt, és elindulnak.)*

11. jelenet

Kora reggel. Mikáék egy falu felett repülnek. Koreográfia: paraszttánc; mesteremberek tánca. A táncosok között botorkálva megjelenik Jégcsapó – vállán egy köteg szalmával

MIKA Kapjuk fel azt a szalmás embert, öregapám. Szerencsétlen, majd megszakad a terhe alatt. *(Amikor Jégcsapó melléjük ér, ketten-hárman megragadják, és berántják a hajóba)*

JÉGCSAPÓ Mi a'? Viszem ám a szalmámat az úton, hát sitty-sutty, gyün egy felhő, oszt felrepít az egekbe! Há' strucc vagyok én, jóemberek, hogy repüljek?

CSILLAGSZEM A strucc nem tud repülni.

JÉGCSAPÓ Hisz mondom én, hogy nem tudok repülni. Jaj, leesekek!

HANGVILLÁM Jaj, megsüketülök!

HORDÓHASÚ Jaj, éhen halok!

SZÁRAZTORKÚ Jaj, szomjan halok!

JÉGCSAPÓ Kentek mit óbégatnak? Még ránk hozzák az esőt, hallottak már ilyet?

MIKA Nyugalom, no, jóember. Miféle szalmát cipelt kend?

JÉGCSAPÓ *(pihegve)* Szalma, szalma, az igaz. De miféle?

SIPIRC Hiszen ezt kérdezzük jóember, hogy miféle.

JÉGCSAPÓ Igen pompás szalma ez! Ha mostan szét-dobálnám ezt a szalmát, olyan híves lenne itt mindjárt, mint a pokolban.

CSILLAGSZEM Járt-e kend a pokolban?

JÉGCSAPÓ Há' hogy jártam volna? Tisztességes ember vagyok én. Csak kicsit szalmás.

HANGVILLÁM Aztán akarja-e kend, hogy elvigyük a pokolba?

JÉGCSAPÓ Bánja kutya. Ennél jobban ott se félnék. Menjünk, no.

12. jelenet

Kora délelőtt. Koreográfia: katonatánc. Mikáék alatt katonák masíroznak – karjuk olyan, mint egy leveles ág. Mereven mozognak; fából vannak, mint a diótörő-figurák. Egy tábornoki egyenruhás ember sípjelekkel irányítja őket. Egyszer csak meglátja a feje fölött Mikáék hajóját. Egy ideig kémleli őket a látcsőjével, aztán mérgesen odakiált nekik

KARABÉLY Hé, mit keresnek maguk erre felé? Nem tudják, hogy ez tiltott légtér?

MIKA Csevapcsicsa királyhoz repülünk.

KARABÉLY Aha, szóval királyi légierő. De akkor hol az embléma?

ÖREG Ott van, ni. Nézzen csak oda! *(A háttérvásznon koronás embléma képe jelenik meg)*

SIPIRC *(suttogva Hangvillámnak)* Nem értem, hogy csinálja.

HANGVILLÁM Biztos, hogy trükk. Éjjel láttam, ahogy...

KARABÉLY Mit sugdosnak maguk? Kémkednek, ugye? Ki akarják lesni a pompás hadseregemet!

HORDÓGYOMRÚ Pompás hadsereg, ugyan már! Úgy mozognak, mintha fából volnának.

KARABÉLY *(félre)* Honnan tudja ez a kövér!? Ravasz népség! *(Felkiabál)* Hé, maguk, evezzenek csak ide szépen!

MIKA Inkább jöjjön fel maga, hadnagy úr! *(Mikáék leengedik a kötélletrát)*

KARABÉLY Hadnagy!? Én Karabély tábornok vagyok!

CSILLAGSZEM Ne haragudjon, őrmester úr. Nem ismertük meg ilyen távolról.

KARABÉLY Micsoda!? Na, várjatok csak! Hadbíró-ság elé küldöm az egész díszes kompániát. *(Felmászik a kötélletrán. Belép a hajóba)* Hogy mernek egy tábornokkal...

ÖREG *(hipnotizálja)* Aludj, aludj kis bakám; nagy csatákról álmodozz! *(Karabély elalszik)*

13. jelenet

Apró csillám vagy aranypor kezd hullani az égből – a hajósok nagy meglepetésére

MIKA Odanézzetek, barátaim! Arany eső esik.

ÖREG Úgy bizony. Már közeledünk a kastély felé. Csevapcsicsa udvarában mindig aranyból van az égi áldás.

Kavalkád: bohócok és artisták bukfenceznek, cigánykerekeznek be a színpadra. Kisasszonyok és urak keringőznek. Fehér sapkás kukták asztalokat hoznak a színpad két szélére. Zenék összemosódása. Mika és társai csak kapkodják a fejüket. Gyors, pergő párbeszéd indul

HANGVILLÁM Mi' kellemes zene!

HORDÓGYOMRÚ Jaj, gombás rizottó meg kakastöke!

SZÁRAZTORKÚ Százakós hordók, mesés!

SIPIRC Odasüss, futóedzés! *(Egy régies, csíkos torna-dresszbe öltözött csapat szökdecsel át a színpadon)*

JÉGCSAPÓ Jó töltött libuskák!

KARABÉLY Ne pufogtasd a puskád! *(Innentől rendes tempóban folyik a párbeszéd)*

MIKA Csillagszem barátom, nem látod Borsikát?

CSILLAGSZEM Sajnálom, Mika. Hiába kémlelem, semerre sincs.

MIKA Szálljunk le végre! Szívem a földre húz.

14. jelenet

Mikáék lemásznak; a hajó kiforog a háttérfüggöny mögé. Az Öreg a hajón marad – majd csak a végén tér vissza újra. A hajó „eltűnésével” egy időben a hajó szintjével azonos magasságúra emelt királyi trón forog ki. (Létrán lehet a trónra fel-lemászni.) Bibortrónon, hosszú palástban ül Csevapcsicsa; látcsővel kémlel a nézőtér felé. Mellette szolgálja, Fondü áll, tarka ruhában, nagy érdemrenddel, csiricsaré kalapban. (Ruhájukon lehet valami jelzés arra, hogy ebben az országban nem véletlenül nevezik el az embereket ételekről.) Ahogy megjelenik a király, az udvarnép meghajol; lassú, néma vagy igen halk zenével kísért táncba kezdenek a trón két oldalán. Mikáékat is bevonják

CSEVAPCSICSA Mi a szösz, léghajósok! Látja, ezt, Fondü?

FONDÜ Oui, királyom. Rendkívül érdekes.

CSEVAPCSICSA Érdekes? Egyszerűen hihetetlen. Impossibilité! Nézzük meg, miféle csodalény szállt le hozzánk. *(Óvatosan közelebb húzódnak, Mikáékat fürkészik)*

FONDÜ Felség, ha szabad megjegyeznem, elég furcsán fest ez a csodalény. Az öltözete, hm, finoman szólva ódivatú.

CSEVAPCSICSA És ezek a rongyos alakok körülötte!

FONDÜ Valami koszos csőcselék lesz.

CSEVAPCSICSA A hajuk! Jaj, Fondü, elalélok, mi? kócos friseur! No, arra ugyan várhatnak, hogy kiadom a lányom. Mehetnek, ahogy jöttek. A jöttmentek! *(Közben Hangvillám a trón közelébe kerül és kihallgatja a beszélgetést; néma tanakodás a többiekkel)*

FONDÜ Ha szabad megjegyeznem, mon roi, elbűvölő ma a humora.

CSEVAPCSICSA Úgy találja?

FONDÜ Abszolúte, abszolúte. De, ami az esküvőt illeti... hm...

CSEVAPCSICSA Nos?

FONDÜ Engedelmet, mon roi, mégiscsak oda kell adni Borsikát a jöttmentnek. Tudja felséged, a kiáltvány... És igaz, ami igaz: tényleg repülő hajóval jöttek.

CSEVAPCSICSA Ugyan! Aki ellenkezik, lefejezzük.

FONDÜ De... hm... mi lesz, ha a szakszervezet megtudja?

CSEVAPCSICSA Ó! Ez bizony en grand probléme. Mit tanácsol?

FONDÜ Talán, ha ráparancsolna a jöttmentre, ha megfenyegetné, próbára tenné. Mondjuk, hogy Borsika kezéért cserébe hozzon nyugtató, rebarbarás vizet...

CSEVAPCSICSA ...mert különben lefejezzük, ugye?

FONDÜ Hogyne, hogyne.

CSEVAPCSICSA Magnific idé! Kérem, kedves Fondü, tájékoztassa a barátainkat!

15. jelenet

Hangvillám és társai kiválnak a táncolók közül, és Fondü elébe mennek. Mika tovább táncol egy fekete álarcos lánnyal (kettős), aztán félrevonulnak a háttérfüggöny mögé (némajáték)

HANGVILLÁM Ne szóljon semmit, szolgálja úr! Hallottuk minden szavát. Mondja meg az urának, hogy a reggeli végére itt lesz az a barbarás víz, arra mérget vehet.

FONDÜ Mérget!? Mongyó, micsoda stílus. *(El)*

HANGVILLÁM Hallottad, Sipirc, rajtad a sor. Siess a barbarás vízért!

SIPIRC Bárcsak velünk lenne az apó! Ő azonnal idevarázsolná az egész forrást. *(Sóhaj, aztán el)*

HORDÓGYOMRÚ Bizony, az apó. Milyen szép kövér sügéretet varázsolt vacsorára!

SZÁRAZTORKÚ És micsoda borokat!

KARABÉLY Igazi úriember volt. Akár egy katonatiszt!

JÉGCSAPÓ Én haragszom rá. Mindég megvert csapdlecsacsiban. *Ördögi keze volt az öregnek! (A többiek rámerednek)*

16. jelenet

A háttérfüggöny mögött látszik, ahogy Sipirc telemeri kancsóját a vízzel. Ám gondol egyet, és megkóstolja. Azon nyomban elalszik. Elől Hangvillámék már aggódnak, tanakodnak

SZÁRAZTORKÚ Hol ez a félnótás?

HORDÓ *(sóhajva)* Bizony, mindjárt vége a reggelinek.

HANGVILLÁM Csillagszem, barátom, nézz szét a világban, keresd meg Sipircet, azt a tekergőt!

CSILLAGSZEM *(kémlel a távolba)* Hohó, ott a jómadár! Alszik biz' az egy fa tövében.

KARABÉLY Ébresztő, hétalvó! *(Hatalmasat fúj a sípjába, mire Sipirc befut hátulról)*

SIPIRC Jól van, no, hát csak elfárad az ember. Nem kell azér' mindjárt széjjelhasítani az ég boltozatát!

17. jelenet

Jön a király, Fondüvel

CSEVAPCSICSA Vége a reggelinek. Várjuk a vizet, „urak”.

SIPIRC Íme, a jó nedű, a barbarás itóka.

CSEVAPCSICSA Nocsak, nocsak. Ez igazán derék... de... de a lányom mégsem lesz gazdátoké.

FONDÜ Kivéve, ha egy ültő helyzetekben meg nem esztek hat pár sült ökröt és negyven kemence kenyeret. Comprené?

HORDÓGYOMRÚ Korog-é? Bizony korog az. De ha akad éppen egy kis elemózsia... Ide azzal a néhány morzsával! *(A király a megterített asztalok felé mutat. Hordógyomrú majd kiugrik a bőréből az örömtől. Leül, partedit köt magának. Az evés-jelenetet némajátékkal kitűnően el lehet játszani)* Harminckilenc... negyven. Hát nem mondhatnám, hogy elcsaptam a bendóm!

CSEVAPCSICSA *(elhűlve)* Szent Kuglóf a sütőben! Az evést, látom, érted.

CSILLAGSZEM No, ideadja-e végre Borsikát?

FONDÜ *(súgva)* Ne hagyja magát, mon roi! Tudja: az erős kéz politikája. Emlékszik, mit meséltem XIX. Lajosról.

CSEVAPCSICSA Enni?! No, hiszen. Bármelyik hűséges alattvalóm utánatok csinálja. De inni! Az igen! Ahhoz aztán kell bendő. Döntöttem: ismét parancso-

lok! Vagy megisztok negyven hordó bort, negyven hordó sert egy szuszra, vagy hívom hóhéromat, Retek Lajost!

FONDÜ Jól mondja, királyom. No, rajta, urak, szörpöljetekek, különben fejetekek a porba hull!

SZÁRAZTORKÚ Ó, áldott óra! Már majd' szomjan haltam. Ide nekem az óceánt is! *(Az egész csoport, köztük a király is elhűlve nézik, ahogy egyik hordót a másik után issza ki Száraztorkú)*

FONDÜ Ennek aztán van hüzetja.

CSEVAPCSICSA Kolosszál!

SZÁRAZTORKÚ Kész. Kérhetnék még egy korsósca sert?

CSEVAPCSICSA Még mit nem, szemtelen! Megittad a jövő évi exportot is. Készüljetekek inkább a menyegzőre, ti szerencse fia! A gazdátok pedig fürdön meg jó alaposan a ceremónia előtt. *(Félre, Fondühöz)* Szólj a fürdőmesternek, hogy jó meleg legyen az a víz! Olyan meleg, hogy a vas is elhamvadjon a párájában.

FONDÜ Pompás idea, királyom, micsoda elme!

HANGVILLÁM *(aki most is hallgatózott)* Jégcsapó! Tudod ugye, mi a dolgod?

JÉGCSAPÓ Nem egészen. De valami tréfa lesz, ugyi?

18. jelenet

Sötét. Színpadrendezés; a háttérfüggönyt hátulról tűzvörös fénnel világítják meg; kinyílik egy súlylyesztő (ez lesz a medence), amelyből vörös fénnel megvilágított gőz száll fel. Oldalról Mika és Jégcsapó érkezik – törülközőbe csavarva; Jégcsapó egy köteg szalmával

MIKA *(aki nem tud semmiről)* Jaj, édes, Jégcsapóm, olyan gyönyörű az a lány. Bárcsak tudnám a nevét!

JÉGCSAPÓ Nekem kicsit sovánkának tűnt. Mer' tudja az én feleségem, az igen. Az olyan, mint a Hordógyomrú. Csak annyi a különbség, hogy az asszony-nak nem csak elől van a hordója!

MIKA Olyan gyöngye, mint egy kis virág! Csak kár, hogy az arcát nem láthatom. Hiába kértem, egyszer se vette le az álarcát. Jaj, miket beszélek; már nem is gondolok Borsikára. Drága Jégcsapó, itt kell maradnom, amíg meg nem tudom az álarcos tündér nevét. És az apót is meg kell keresnünk. Bizony, ő nekem olyan volt, mint a tulajdon édesapám.

JÉGCSAPÓ Ha etetnek-itatnak, én ítéletnapig is maradok! De most már meg kéne feredőzni, mer' lássa, négyen őrzik kint a kaput. Én ugyan mosakodtam a múlt héten, de ezt a szajunyát vagy mit már csak ki próbálom. *(Belógatják a lábukat a medencébe)*

MIKA Híjj, ez aztán meleg.

JÉGCSAPÓ Meleg? Én ugyan nem érzem.

MIKA Jaj, megégek, édes Fagycsinálóm!

JÉGCSAPÓ Kérem szépen, ha megég, az már nagy baj. A jó szalmás ember csinál ám hideget mindjárt! *(Szétszórja a szalmáját. A háttér és a gőz megvilágítása halványkékre változik)* Ugye, milyen kellemes híves lett? *(Leülnek a medence szélére, a lábukat lógatják a gőzbe. Jégcsapó kártyát vesz elő a törülközőjéből)* Míg értünk nem jönnek, addig talán svindlizzünk egyet! Zöd az adutt!

19. jelenet

Kártyáznak, nemsokára nyílik az ajtó. Óvatosan belép a király és Fondü

MIKA Hahó, erre, erre! Sajnos kicsit sötét van itt.

CSEVAPCSICSA *(bukdácsolva)* Olala! Kegyed él?

MIKA Élek bizony. Meg a cimborám is. Beszállnak, felség?

FONDÜ Mit játszanak?

JÉGCSAPÓ Ferbli!

FONDÜ Was für ein Spiel is es? Ferbl? Das ist kein Spiel! Whist ist ein Spiel.

JÉGCSAPÓ Fondü, maga nem francia?

FONDÜ *(megszégyenülve)* Elzászi, tisztelettel.

CSEVAPCSICSA Erről még beszélünk. No, és magával mi legyen? Kap egy feadatot!. Állítson ki reggelre egy katonaságot! Fele rész páncélos legyen, fele dzsidás! Ha nem, feje a porba hull, bon?

FONDÜ Bon.

CSEVAPCSICSA Ha megteszi, nos, legyen, önnek adom Borsikám. *(El Fondüvel)*

MIKA Jaj, édes Jégcsapóm! Hová legyenek mármost?

JÉGCSAPÓ Hová? Hát van még egy jó cimboránk, nem igaz!?! *(El. Sötét)*

20. jelenet

Színpadrendezés: a királyi trónon Fondü szundít; ölében nyugtatja a király koronás fejét. Két oldalt csillogó páncélos katonaság; valójában fából vannak – karjuk leveles ágban végződik. A katonák Mika segítői; a mese megismert szereplői. Mika a legdaliásabb köztük. Karabély rendezgeti őket, majd hatalmasat fúj a sípjába

KARABÉLY *(kiabál a magas trónus felé; ezúttal a trón jelenti a palota erkélyét)* Ébresztő, ha mondom! Ezer kartács, engedjék be a seregemet! *(A király felriad; feláll; szemével kémlel a távolba; aztán lemászik a létrán – hálósipkában)*

CSEVAPCSICSA Micsoda zenebona ez kora reggel? Milyen seregről beszél, jóember?

KARABÉLY Jóember!? Talán tábornok úr. Íme, itt a hadsereg, felség, ahogy parancsolta!

CSEVAPCSICSA Impossibilité! (*Fondü szalad be pizzaszámban*)

FONDÜ Királyom, mi ez a... oh, mongyó! (*Elájul; Mika előlép, felsegíti*)

CSEVAPCSICSA Bizony, Fondü. Ez az úr a feladatnak megfelelt. Ezért most íme, leányom neki adom.

MIKA Felség, nem kérem én Borsika kisasszony kezét; nem is vagyok rá méltó.

MINDENKI Neeem!? Hát akkor mit kér?

MIKA Csak a kisasszony egyik komornáját. Őt szeretem én. (*Fondü hahotázni kezd*)

CSEVAPCSICSA Hagyd el, Fondü. Hozzák be a lányom és minden komornáját!

A királylány a közönség felől érkezik. Minden szem felé fordul. Fehér menyasszonyi ruhában van. Kezében tartja Kalózt, Mika kutyáját. Az Öreg vezeti a lányt. Hátuk mögött két lambériás inas hozza Borsika uszályát: Szása és Pása az. A királylány fekete álarcot visel

MIKA No, de...?

CSEVAPCSICSA (*somolyogva*) Nem gondoltad meg magad, fiam?

MIKA Borsika!

BORSIKA Oui?

MIKA Mondd így: igen.

BORSIKA (*súgva, pirulva*) Igen.

Mika barátai felujjonganak – függöny

Sirokay Borbála

A mészből faragott leány

játék délszláv mese alapján

Sirokay Bori első éves dramaturgia szakos hallgató. A játékot felnőtt szereplőkre gondolta el. S mivel ő pontosan elképzelte, hogy kikkel játszátná legszívesebben a figurákat, meghagytuk mi is a titkos zárójeleket, hadd „hallja” mindenki, hogyan szóáltak meg a szerző fejében a mesealakok. A sokszor csúfondáros stílus igazi kaján kamaszjátékot ígér.

Szereplők

Öreg Mészégető	(Lukáts Andor)
Öreg Mészégetőné (Csomós Mari)	
Mészkirály	(Máté Gábor)
Mészből faragott leány	(Hámori Gabriella)
Királyfi	(Fekete Ernő)
Királyné	(Vári Éva)
Feketeföldi királylány	(Szalay Mariann)
Szobalány	(Rezes Judit)
Diák	(Elek Ferenc)
Pohár1 (hang)	(Tóth József)
Pohár2 (hang)	(Szervét Tibor)
Valamint: szolgálk, apródok, inasok, – a királyi udvar...	

A mesében megjelenő „varázslások” (pl. a tű és az olló meg a beszélő poharak jelenete, valamint a 11. jelenet csatája) marionett-mozgatással, bábfigurákkal játszhatók. Mivel az egész történetet átszövi a varázslat, nem kell „zavarba jönni”, nem kell csak a képzeletre bízni, láthatatlanra „rendezni” a

csodákat. A marionett –vagy esetleg más technikájú báb – tökéletes megoldásokat tud adni.

1. jelenet

Bevezető zene. A távolban mintha egy lakodalom háttérzaja hallatszana

MÉSZKIRÁLY HANGJA Egyszer, régen, hallottam egy különös történetet. Egy nagyon-nagyon különös történetet. Egy kora tavaszi napon kezdődött, egy kicsi, távoli faluban. Itt élt az öreg mészégető, és a felesége. Éltek, éldegéltek, és nagyon magányosak voltak, mert nem volt gyermekük. Sokat bánkódtak, hogy ki viseli majd gondjukat, ki vigyáz rájuk, ki vidámítja meg őket szomorú napjaikban... És egy este... különös kéréssel fordult az asszony az urához.

Megvilágosodik a színpad. A Mészégető és felesége szegényes viskója látszik. Este. Kandalló. Béke

MÉSZÉGETŐ (*a tűzbe merengve*) Nem. Neem kedves, az se' jó...

MÉSZÉGETŐNÉ (*kötöget, hintaszékben üldögél, hosszas hallgatás után szólal meg*) Ha majd beköszönt a tél, és hó lesz... A hóból... csinálhatnánk magunknak egy kisleányt. Hóból... Na?... Haj, szomorú az élet, így gyermek nélkül...

MÉSZÉGETŐ Jó... Azon ne múljon. Hanem a hóleány hamar elolvad ám, ha kimelegszik az idő...